

BESZÁMOLÓ A BAKONY TERMÉSZETTUDOMÁNYI KUTATÁSÁRÓL, 1968—1971

Bevezetés

„A Bakony természeti képe” kutatóprogram megvalósítása 1962-ben kezdődött meg a veszprémi Bakonyi Múzeum szervezésében. A röviden Bakony-kutatásként ismert vállalkozás keretében az 1962 és 1967 között eltelt időszak alatt végzett munkáról PAPP JENŐ számolt be (1964, 1968).

Az 1968 óta eltelt időszak jelentős változásokat hozott a Bakony-kutatás terén. Közülük legfontosabbként feltétlenül azt kell említenünk, hogy 1970—71-ben intenzívebb, lényegében döntő stádiumába lépett, és 1971 végére tulajdonképpen be is fejeződött a zirci Bakonyi Természettudományi Múzeum szervezése, illetőleg ha a távolabbi célokat nézzük, a múzeum alapjainak lerakása. A múzeumszervezés szempontjából kritikus időszakot bizonyos fokig kedvezőtlenül befolyásolta az a körülmény, hogy közben teljes egészében kicserélődött a veszprémi Bakonyi Múzeum Természettudományi Osztályának személyi állománya. PAPP JENŐ 1969. december 31-vel megvált a Bakonyi Múzeumtól, és Budapesten helyezkedett el a Természettudományi Múzeum Állattárában, mint a Hymenoptera gyűjtemény vezetője. BALOGH MÁRTON botanikus ugyancsak 1969. december 31-vel (1969. szeptember 1-től—1969. december 31-ig tartó szerződésének lejártával) mondott le a Bakonyi Múzeumban addig betöltött állásáról, és a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen helyezkedett el tanársegédként. 1971 folyamán a természettudományi gyűjtemények Veszprémből Zircra költöztek, így a veszprémi Bakonyi Múzeumban gyakorlatilag megszűnt a természettudományi részleg. Ennek következtében az addigi természettudományos preparátor, NAGY JÓZSEFNÉ ugyancsak megvált állásától, és a továbbiakban kerámiarestaurátorként tevékenykedik a Bakonyi Múzeumban.

„A Bakony természeti képe” kutatóprogram szervezését, valamint a természettudományi gyűjtemény gondozását 1970. január 1-vel TÓTH SÁNDOR entomológus vette át, akkor még a veszprémi Bakonyi Múzeumban. 1971. szeptember 1-vel már a szervezés alatt álló zirci Bakonyi Természettudományi Múzeumhoz lett kinevezve BANKOVICS ATTILA ornitológus, kinek feladata a Bakony gerinces faunájának kutatása. Ugyancsak már a zirci múzeum alkalmazta 1971. október 1-vel részfoglalkozású ro-

varpreparátorként KASPER ÁGOTÁT. Hozzájuk kapcsolódott automatikusan a Zircen már meglévő kiállítóhely (Reguly Antal Múzeum) gondnoka, HERMANN JÚLIA és teremőre, GYARMATHY ISTVÁNNÉ. Fenti öt személy képezte a zirci Bakonyi Természettudományi Múzeum tulajdonképeni induló személyi állományát.

A személyi változások a Bakony-kutatók körében is meglehetősen nagy méretet öltöttek sajnos, nem minden esetben pozitív vonatkozásban. Különösen 1969-ben és 1970-ben volt nagyarányú mozgás. Ekkor más irányú elfoglaltságukra hivatkozva, illetőleg az előzőkben vállalt kutatási témájuk feldolgozásának befejezésével, viszonylag sokan megszaktították (többnyire véglegesen) „A Bakony természeti képe” programban való részvételüket. E sajnálatos körülmények következménye, hogy a kutatási program főtémáinak száma 1971-ben már csak 5 volt, a korábbi 8—10 helyett. Igaz, elsősorban olyan főtémák szerepeltetését kellett mellőznünk, amelyeket azelőtt is csak 1—2 kutató művelt (pl. „A Bakony ősföldvilága” stb.).

Továbbra is iparkodunk a Bakony-kutatást minél teljesebbé tenni. A cél elérése, vagy legalábbis megközelítése érdekében kiterjedt szervező munkát folytatunk, azonban e törekvésünket számos tényező (a kutatók elfoglaltsága, bakonyi témával foglalkozók korlátozott száma, stb.) megnehezíti.

Mint pozitív tényezőt kell hangsúlyoznunk, hogy a Veszprémből Zircra költözéssel jelentősen megnőtt a természettudományi gyűjtemények elhelyezésére, valamint a munkahelyek kialakítására szolgáló alapterület. Igaz, még így is csak zsúfoltan tudtuk elhelyezni anyagunkat, azonban Zircen, a volt cisztercita apátság épületében megvan a reményünk a fokozatos bővítésre.

1968—1971-ben végzett munka

A kialakult gyakorlatnak megfelelően továbbra is célunk, hogy a Bakony-kutatásban résztvevőket nyilvántartsuk, lehetővé tegyük, hogy egyrészt a Bakony-kutatók tájékozottak legyenek egymás munkájáról, másrészt a kívülállók is minél nagyobb számban ismerjék meg „A Bakony természeti képe” program keretében folyó munkát. Ezért a továbbiakban főtémák szerint felsoroljuk azokat

a kutatókat, akik 1968 és 1971 között tevékenykedtek programunkban. Helykimélés és jobb áttekinthetőség végett a témákat nem évenkénti bontásban, hanem a négy évre összefoglalóan imertetjük. Ha a téma nem az egész periódus alatt szerepel, akkor ezt zárójelben feltüntetjük.

„A Bakony földszerkezete” főtémán belül 8 kutató 15 téma feldolgozását végezte:

Badinszky Péter (M. Áll. Földtani Intézet, Budapest — ÉM Földmérő és Talajvizsgáló Vállalat, Budapest): Újabb őslénytani és földtani megfigyelések a veszprémi karni képződmények rétegsorában (1968). A Veszprém környéki felsőkarni dolomit üledékföldtani vizsgálata (1969). Adatok a bakonyi felsőtriász mikrofauna ismeretéhez (1970—1971).

Dr. Bendefy László (Vízgazdálkodási Tudományos Kutatóintézet, Budapest): A Bakony térségének földrendési viszonyai, különös tekintettel a Pannóniai masszívum mélyszerkezetére.

Bubics István (Országos Földtani Kutató-Fúró Vállalat, Várpalota): A Balaton-felvidék metamorf képződményeinek földtani és kőzettani vizsgálata (1968.) A polgárdi-szabadbattyáni terület ércföldtani térképezése, tanulmányozása. A Bakonyi Múzeum kőzettani-őslénytani gyűjteményének rendezése (1969). A Csetény-dudari kőszénmedence földtani és ősföldrajzi vázlata az új kutatások alapján (1970). Veszprém megye építőipari nyersanyagai (1971).

Detre Csaba (M. Áll. Földtani Intézet, Budapest): A Bakony hegység triász kori Brachiopoda-faunájának kutatása (1969—1971).

Dr. Kovács Lajos (Nehézipari Műszaki Egyetem Földtani-Teleptani Tanszéke, Miskolc): A bakonyi jura üledékföldtani, rétegtani, őslénytani (főleg Ammonites-fauna) vonatkozásainak vizsgálata.

Krizsán Pál (Országos Érc- és Ásványbányák Dunántúli Művei, Nemesgulács): Fialat harmadkori képződmények és ásványbányászati termelvények leírása (1968). Ipari homokkutatás lehetőségei a Déli-Bakonyban (1969). A Bakony hegység kvarchomok és homokkő előfordulásainak üledékföldtani vizsgálata (1970—1971).

Dr. Nagy Elemér (M. Áll. Földtani Intézet, Budapest): A bakonyi triász faciesvizsgálata (1968).

Dr. Szalai Tibor (Vízgazdálkodási Tudományos Kutatóintézet, Budapest): A Nyugati-Kárpátok kialakulása, különös tekintettel a Bakony hegység alpkárpáti rendszerbeni helyzetére (1968).

„A Bakony ősnövényvilága (paleobotanika)” főtémán belül 2 kutató 2 téma feldolgozását végezte:

Horváth Ernő (Savaria Múzeum, Szombathely): A Bakony ősnövényvilága. Terepmunka: ősnövény-lelőhelyek fektatása, kovásodott fák gyűjtése.

Múzeumi munka: pleisztocén famaradványok feldolgozása.

Kedves Miklós (JATE Növénytani Tanszéke, Szeged): A Bakony hegység paleogén rétegeinek palinológiai vizsgálata (1968).

„A Bakony ősszállatvilága (paleozoológia)” főtémán belül 1 kutató 1 téma feldolgozását végezte:

Dr. Kretzói Miklós (M. Áll. Földtani Intézet, Budapest): A Bakony hegység kialakulása a harmadkortól napjainkig a gerinces leletek tükrében (1968—1970).

„A Bakony természeti földrajza (geomorfológia)” főtémán belül 4 kutató 6 téma feldolgozását végezte:

Dr. Borbély Andor (MTA Földrajztudományi Kutatóintézete, Budapest): A Bakony természetföldrajzi bibliográfiája (1968—1970).

Dr. L. Buczko Emmi (MTA Földrajztudományi Kutatóintézete, Budapest): Részletes geomorfológiai kutatás és térképezés a Keszthelyi-hegységben, különös tekintettel a karsztos formák és hidrotermális jelenségek vizsgálatára (1968).

Dr. Góczán László (MTA Földrajztudományi Kutatóintézete, Budapest): A Tihanyi-félsziget talajföldrajza. Helyszíni talajszelvények felvétele alapján a talajok genetikai tanulmányozása, továbbá a talajképző tényezők és a talajtakaró közti összefüggések feltárása (1968). A Balaton-felvidék bazaltvulkáni tanúhegyeinek talajföldrajzi és talajgenetikai viszonyai (1969—1970).

Dr. Pécsi Márton (MTA Földrajztudományi Kutatóintézete, Budapest): A Bakony geomorfológiája és 1:10 000-es geomorfológiai térképének szerkesztése (1968). A Bakony geomorfológiai kutatása: 1. A bakonyi kavicstakarók vizsgálata. 2. A bakonyi vörös agyagok, lateritek, bauxitok összehasonlító vizsgálata. 3. A bakonyi kismedencék üledékanyagának tanulmányozása (1969).

„A Bakony talajtakarója (pedológiai)” főtémán belül 1 kutató 1 téma feldolgozását végezte:

Dr. Járó Zoltán (Erdészeti Tudományos Intézet, Budapest): A Bakony termőhelyeinek vizsgálata, összefüggésben a növénytakaróval és a fállományok termőképességével (1968).

„A Bakony növénytakarója (botanika)” főtémán belül 13 kutató 15 téma feldolgozását végezte:

Angeli Judit (Általános Iskola, Nagyvács): A Bakonyi Múzeum botanikai gyűjteményének rendezése, feldolgozása (1971).

Balogh Marianna (Veszprémi Állami Gazdaság, Veszprém): A Bakonyi Múzeum botanikai gyűjteményének feldolgozása, rendezése (1971).

Dr. Balogh Márton (KLTE Növénytani Tanszéke, Debrecen): A szentgáli tiszafás bükkös ökológiai és cönológiai vizsgálata. Az őcsi Nagy-tó

úszólápjainak vizsgálata. A Bakony cseres-tölgyeseinek vizsgálata (1970).

Dr. Boros Ádám (magánkutató, Budapest): A Bakony és környéke részletes mohafldrája és mohafldrája.

Dr. Debreczy Zsolt (Természettudományi Múzeum Növénytára, Budapest): A Balaton-felvidék cönológiai helyzete. A Dunántúli-középhegység xerofil moha-zuzmó társulásai (1968). A Balaton-felvidék cönológiai-növényfldráji és mohafldrásztikai kutatása (1969—1971).

Dr. Fekete Gábor (Természettudományi Múzeum Növénytára, Budapest): A Bakony erdőinek cönológiai kutatása (1968).

Dr. Kol Erzsébet (Természettudományi Múzeum Növénytára, Budapest): Algavegetáció kutatások a Bakonyban. Az Északi-Bakony forráslápjainak és patakjainak algavegetációja.

Szemere László (magánkutató, Hárskút): A Bakony hegység nagygomba-flórája, különös tekintettel a föld alatti gombákra.

Dr. Tamás Gizella (MTA Biológiai Kutatóintézete, Tihany): A Bakony-hegység kovamoszatainak kutatása.

Dr. Tóth Sándor (Agrártudományi Egyetem Növénytan Intézete, Gödöllő): A Bakony hegység mikroszkopikus gombáinak kutatása.

Vajda László (Természettudományi Múzeum Növénytára, Budapest): A Bakony hegység mohafldrájának és mohafldrájának kutatása.

Dr. Verseghy Klára (Természettudományi Múzeum Növénytára, Budapest): A Bakony zuzmóvegetációja.

Vida László (magánkutató, Győr): A Bakony-hegység kovamoszatainak kutatása (1971).

„A Bakony állatvilága (zoológia)” főtémán belül 36 kutató 50 téma feldolgozását végezte:

Ambrus Béla (Fővárosi Tanács Oktatási Osztálya, Budapest): A Bakony hegység cecidológiai gyűjtése, kutatása.

Bankovics Attila (Bakonyi Természettudományi Múzeum, Zirc): A Bakony hegység gerinces állatainak kutatása, különös tekintettel a madarakra (1971).

Boldogh István (KLTE, Debrecen): A Bakony-hegység egyenesszárnyú (Orthoptera) faunájának vizsgálata (1969—1970).

Czetka Tibor (KLTE, Debrecen): A Bakony hegység egyenesszárnyú (Orthoptera) faunájának vizsgálata (1969—1971).

Dietzel Gyula (magánkutató, Herend): Herend és tágabb környékének Márkó — Szentgál — Cseh-bánya — Hárskút által határolt terület) lepkészeti kutatása, valamint a nevezett körzet szita-

kötő (Odonata) és cincér-faunájának (Cerambycidae) gyűjtése.

Gyulai Péter (egyetemi hallgató, KLTE, Debrecen): Tájékoztató jellegű makrolepidopterológiai kutatások a Bakony hegységben (1970—1971).

Dr. Horváth Lajos (Természettudományi Múzeum állattára, Budapest): A Tapolcai-medence összehasonlító madártani vizsgálata (1968—1969).

Hörömpöly Miklós (magánkutató, Pápa): Az Északi-Bakony Arachnoidea-faunája (1968).

Dr. Iharos Gyula (magánkutató, Balatonfenyves): A Bakony hegység Tardigrada-faunájának kutatása.

Janisch Miklós (Állatorvostudományi Egyetem Parazitológiai Tanszéke, Budapest): A Bakony hegység Ixodidae-faunájának kutatása.

Dr. Jenser Gábor (Kertészeti Kutatóintézet, Budapest—Budatétény): A Bakony hegység Thysanoptera-faunájának kutatása.

Dr. Keve András (Madártani Intézet, Budapest): A Balaton-felvidék madárvilága (1968). A Tapolcai-medence és a Balaton-felvidék madárélete (1969). A Balaton északi partvidéke hegyeinek madárélete (1970). Madártani szukcesszió-kutatás a Balaton-felvidéken és a Tapolcai-medencében (1971).

Kopasz István (magánkutató, Peremarton): A Bakony hegység (elsősorban Várpalota és Tés környéke) Mollusca-faunájának kutatása (1970—1971).

Dr. Marián Miklós (Móra Ferenc Múzeum, Szeged): Az Északi-Bakony herpetofaunájának és orniszának kutatása (1968). A Déli-Bakony herpetofaunájának és orniszának kutatása (1969—1971).

Marián Orsolya (Általános Iskola, Pusztaszter): A Bakony hegység herpetofaunájának kutatása (dr. Marián Miklóssal) — 1971.

Dr. Matskási István (Természettudományi Múzeum Állattára, Budapest): A Bakony gerincesei méhely (Trematodes) faunájának vizsgálata.

Mészáros Ferenc (Természettudományi Múzeum Állattára, Budapest): A Bakony hegység gerinceseinek fonálféreg (Nematoda) élősködői.

K. Dr. Murai Éva (Természettudományi Múzeum Állattára, Budapest): A Bakony hegység gerinces állataiban élősködő Cestoda és Acanthocephala fajok faunisztikai-ökológiai kutatása (1971).

Dr. Papp Jenő (Bakonyi Múzeum, Veszprém—Természettudományi Múzeum Állattára, Budapest): A Bakony hegység Hymenoptera-faunája, egyes csoportok (Apoidea, Braconidea) folyamatos feldolgozása (1968—1969). A Bakony hegység gyilkosfűrkész (Braconidae) faunájának kutatása, részben újabb gyűjtéssel, részben a zirci Bakonyi Természettudományi Múzeum gyűjteménye alapján (1971).

Papp József (Alkotók Háza, Szigliget): A Bakony állattani bibliográfiájának összeállítása (1968—1969).

Pálinkás László (Miskolc): Tájékoztató jellegű rovargyűjtés a Bakonyban (1970). A Bakony vízi és vízparti faunájának gyűjtése (1971).

Dr. Pintér István (magánkutató, Keszthely): Az Északi-Bakony malakofaunája (1968). A Bakony hegység malakofaunája (1969—1971).

Pintér László (magánkutató, Budapest): Az Északi-Bakony malakofaunája (1968). A Bakony-hegység malakofaunája (1969—1971).

Dr. Rézbányai László (Iskolai Taneszközök Gyára, Budapest — Bern): Kvantitatív lepkegyűjtés az Északi-Bakonyban fénycsapdákkal, a gyűjtött anyag feldolgozása.

Dr. Sáringer Gyula (Növényvédelmi Kutatóintézet Laboratóriuma, Keszthely): A Keszthelyi-hegység kabóca (Homoptera) faunája (1968—1970).

Dr. Sey Ottó (Tanárképző Főiskola, Pécs): A Bakony gerincés állatainak belső élősködő férgei (1968—1969).

Soltész György (Általános Iskola és Gimnázium, Pannonhalma): A Bakony hegység cincér (Cerambycidae) faunájának vizsgálata (1971).

Dr. Steinmann Henrik (Természettudományi Múzeum Állattára, Budapest): A Bakony hegység Trichoptera-faunája — Nyugati- és Északi-Bakony (1968). A Keszthelyi-hegység Trichoptera-faunája (1969).

Szabó István (Természettudományi Múzeum Állattára, Budapest): A Bakony hegység Siphonaptera- és herpetofaunája.

Szolnoky Kálmán (magánkutató, Győr): Az Északi-Bakony madárvilága (1968). Az Északi-Bakony madárvilága, különös tekintettel a fenyőfői ősfenyves madárvilágára (1969—1971).

Dr. Tapfer Dezső (Simmelweis Orvostudományi Egyetem, Budapest): A Keleti-Bakony, a Déli-Bakony és a Balaton-felvidék madárvilága (1968). A Keleti-Bakony és a Balaton-felvidék kiemelten védett ragadozó madarainak tanulmányozása (1969—1970). Vöröskánya és kabasólyom kutatás a Keleti-Bakonyban. A Balaton-felvidék madárvilága — dr. Keve Andrással (1971).

Tóth Ilona (gimnáziumi tanuló, Zirc): Rovarok gyűjtése a Bakonyban, a gyűjtött anyag preparálása (1971).

Tóth László (Kereskedelmi Szakközépiskola, Budapest — Természettudományi Múzeum Állattára, Budapest): A Bakony hegység bogár (Coleoptera) faunájának kutatása.

Dr. Tóth Sándor (Általános Iskola, Hejőbába — Bakonyi Múzeum, Veszprém — Bakonyi Természettudományi Múzeum, Zirc): A Bakony hegység kétszárnyú (Diptera) faunájának kutatása

(1968—1971). A Bakony hegység vízi rovarfaunájának kutatása, különös tekintettel a szitakötőkre (1971).

Dr. Varga Zoltán (KLTE Állattani Intézete, Debrecen): A Bakony hegység Orthoptera-faunájának vizsgálata. A Bakony hegység nagylepkefaunájának társulásai (1970—1971).

Zombori Lajos (Akadémiai Kiadó, Budapest): A Bakony hegység levéldarázs (Symphyta) faunájának kutatása (1968). A veszprémi Bakonyi Múzeum Symphyta gyűjteményének feldolgozása (1969—1971).

„A Bakony természetvédelmi objektumai” főtémán belül 1 kutató 1 téma feldolgozását végezte:

Papp József (Alkotók Háza, Szigliget): A Bakony természeti értékei, különös tekintettel az arborétumokra.

1968—1969—1970—1971-ben, tehát összesen 8 főtémán belül 66 kutató 91 téma feldolgozását végezte. A korábbi időszakhoz (1965—1967) képest 3 fővel csökkent a kutatók száma, a témáké viszont 22-vel növekedett, mert számos kutató több téma feldolgozására is vállalkozott. Volt aki évente más-más témával foglalkozott.

A Bakony-kutatás anyagi támogatására a Veszprém Megyei Múzeumi Igazgatóság a Veszprém Megyei Tanács hozzájárulásával évente 30 000 Ft-ot biztosított, vagyis a 4 év alatt összesen 120 000 Ft-os hitelkeret állt rendelkezésre. Ez az összeg természetesen csak a Bakony-kutatók munkájának támogatására szolgált. A kiadványok megjelentetésével járó szerzői, lektori, szerkesztői, fordítói stb. honorárium, valamint nyomdai költség fedezésére külön biztosítottak hitelkeretet.

Publikációs tevékenység

Az 1968-tól 1971-ig terjedő időszak alatt történtek változások természet tudományos publikációs tevékenységünk területén is. Főként a nyomdai költségek emelkedése miatt nem fejlődött tovább jelentősebben „A Bakony természet tudományi kutatásának eredményei” c. füzet sorozatunk. Fenti periódus alatt az alábbi négy füzet jelent meg:

M. Buczko Emmi: Geomorfológiai kutatás és térképezés Balatonfüred környékén, 1968, 6 ív, 24 ábra, 16 kép (18 000 Ft).

Dr. Keve András: A Keszthelyi-hegység és a Kisbakony madárvilága, 1970, 6 1/2 ív, 1 ábra, 22 kép.

Dr. Keve András—Sági Károly Jenő: Keszthely és környékének madárvilága, 1970, 4 ív, 1 ábra, 6 kép (az előző füzettel együttesen 64 000 Ft)

Papp József: A Bakony állattani bibliográfiája, 1971, 14,75 iv, 2 térkép (140 000 Ft).

Az 1968—1971-ben megjelent 4 füzet költsége tehát 222 000 Ft volt (összehasonlításképpen megemlítem, hogy az előző időszakban megjelent három füzet mindössze 48 000 Ft-ba került).

Ennek ellenére a sorozat kiadását a következő években is folytatni kívánjuk. Azonban a témák kiválasztásánál feltétlenül figyelembe kell vennünk bizonyos gyakorlati szempontokat (pl. az eddig megjelent számok eladhatóságának tapasztalatait stb.). Mivel jelenleg még nincsen pontosan kialakulva, hogy a jövőben milyen témák kiadására kerül sor, ezért a szokástól eltérően most nem soroljuk fel a várható füzeteket. Kivételt képez a sorozat 9., már szerkesztés alatt álló füzet: *Dr. Bayerné Károlyi Gabriella—dr. Kaplayné Schey Ilona dr.:* A Bakony földtani-öslénytani bibliográfiája. Megjelenik 1972 végén, vagy 1973 elején.

Nagy előrelépést jelentett viszont az, hogy 1969 decemberében napvilágot látott *A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményeinek 7., természettudományos szakkötete*. A 31 iv terjedelmű, ábrákkal és fényképekkel gazdagon illusztrált, szép kivitelezésű kötet jelentős állomása a Bakony-kutatásnak. A kizárólag természettudományi, a Bakony-kutatással kapcsolatos dolgozatokat tartalmazó kötet előállítási költsége 415 000 Ft volt.

1970-ben hagyta el a nyomdát „*A Szigligeti Arborétum monográfiája*” c. kiadványunk. Ez azonban nem tekinthető teljesen önálló műnek, mivel az előzőekben ismertetett *A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményeinek* a Szigligeti Arborétummal foglalkozó 6 dolgozatát tartalmazza változatlan formában. Terjedelme kb. 3,4 iv, nyomdai költsége 14 000 Ft.

1971-ben kezdtük el szerkeszteni *A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményeinek* jelen, 12 kötetét, mely tulajdonképpen a második természettudományi szakkötet.

Gyűjteménygyarapítás

„*A Bakony természeti képe*” programban résztvevők, kutatási témájuk természetétől függően, különböző gyűjteményekkel is növelik múzeumunk anyagát. E tevékenység következtében a veszprémi Bakonyi Múzeum természettudományi gyűjteménye jelentősen gyarapodott az elmúlt négy évben. Alábbi kimutatásunkban csak azok a tárgyak szerepelnek, melyeket a kutatók már átadtak részünkre. Nem soroljuk fel azokat a gyűjteményeket, melyeket feldolgozás céljából egyelőre visszatartottak. Bármennyire is törekedtünk pontosságra, kimutatásunk bizonyára nem teljes mindenekelőtt

a múzeum anyagának gondozói személyében bekövetkezett változások miatt.

A jelenleg már a zirci Bakonyi Természettudományi Múzeumban őrzött tárgyakat, anyagokat bárki megtekintheti, sőt fel is dolgozhatja, amennyiben gyűjtőjük feldolgozásukra nem tart igényt. A Bakony területéről az 1968—1971 között eltelt időszak alatt a következő kutatók gyarapították számottevően múzeumunk természettudományi gyűjteményét:

Badinszky Péter 130 db kőzetminta-ösmaradvány, 15 db iszapolási minta.

Bubics István 67 db kőzetminta-ösmaradvány.
Horváth Ernő 360 db miocén kori kovásodott fatörzsdarab.

Dr. Tóth Sándor 100 kapszula mikroszkopikus gomba.

Vajda László 220 kapszula moha.

Ambrus Béla 243 kapszula gubacs.

Bankovics Attila 20 db gerinces állat.

Dietzel Gyula kb. 3300 db lepke.

Dr. Papp Jenő kb. 10 000 db rovar, kb. 200 db csiga és 500 db természettudományi színes diakép.

Pálinkás László kb. 700 db rovar.

Dr. Rézbányai László kb. 2000 db lepke.

Tóth Ilona 500 db rovar.

Tóth László kb. 4000 db bogár.

Dr. Tóth Sándor kb. 15 000 db rovar és kb. 400 db természettudományi színes diakép.

1968—1971 folyamán az alábbi kutatók végeztek jelentősebb meghatározó-rendező munkát múzeumunk természettudományi gyűjteményében (zárójelben tevékenységük tárgyát tüntettük fel):

Bubics István (geológiai gyűjtemény)

Horváth Ernő (geológiai gyűjtemény)

Angeli Judit (botanikai gyűjtemény)

Balogh Marianna (botanikai gyűjtemény)

Benedek Pál (Odonata, Hymenoptera)

Dietzel Gyula (Lepidoptera)

Dr. Rézbányai László (Lepidoptera)

Dr. Papp Jenő (Hymenoptera)

Tóth László (Coleoptera)

Dr. Tóth Sándor (Diptera)

Dr. Varga Zoltán (Orthoptera)

A Bakonyi Múzeum természettudományi gyűjteményének gondozója 1969-ig DR. PAPP JENŐ hymenopterológus, 1970-től DR. TÓTH SÁNDOR dipterológus muzeológus.

Összefoglalás

„*A Bakony természeti képe*” kutatóprogram 1968-tól 1971-ig tartó szakaszára jellemző, hogy a munka nagyjából a már kialakult keretek között, lényegesebb változások nélkül folyt tovább. A Bakony-kutatás egyre inkább ismert lett országos, sőt a nemzetközi kiadványcserén keresztül az utóbbi években külföldi viszonylatban is. Komoly eredmények születtek mind a gyűjtemények gyarapítása,

mind a természettudományos publikációk megjelentetése terén. Jelentőségében azonban nem marad el ezek mögött a zirci Bakonyi Természettudományi Múzeum létesítésében történt előrehaladás sem.

Továbbra is célkitűzésünk a program folytatása, lehetőség szerint (bizonyos területeken) kiszélesítése. Úgy érezzük, erre biztosíték a Veszprém Megyei Múzeumi Igazgatóság és a Veszprém Megyei Tanács hathatós támogatása, valamint a programban tevékenykedő lelkes kutatógárda. Örömmel kell nyugtáznunk azt a tényt is, hogy munkánkat egyre

inkább méltányolja a Természettudományi Múzeum Főigazgatósága, valamint a Művelődésügyi Minisztérium múzeumi főosztálya is.

Végezetül köszönetünket fejezzük ki a programunkban részt vevőknek mind a Veszprém Megyei Múzeumi Igazgatóság, mind a zirci Bakonyi Természettudományi Múzeum nevében azért a lelkes és fáradságot nem ismerő munkáért, amit az elmúlt évek során a Bakony-kutatás terén kifejtettek. Ezúton kérjük, hogy tevékenységünket a jövőben is támogassák.

Tóth Sándor

IRODALOM — LITERATUR

ERI I. (1969): Beszámoló a Veszprém Megyei Múzeumi Igazgatóság 1968. évi munkájáról. Tätigkeitsbericht der Direktion der Museen in Komitat Veszprém für das Jahr 1968. — A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. Mitteilungen der Museen des Komitates Veszprém, 8, p. 39—66.

ERI I. (1970): Beszámoló a Veszprém Megyei Múzeumi Igazgatóság 1969. évi munkájáról. Bericht der Direktion für die Museen im ungarischen Komitat Veszprém über ihre Tätigkeit im Jahre 1969. — A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. Mitteilungen der Museen des Komitates Veszprém, 9, p. 7—33.

PAPP J. (1964): A Bakony természeti képe, I. Beszámoló a Bakony természettudományi kutatásának első három évéről (1962—1964). Bericht über das Programm „Naturlandschaftsbild des Bakony“ 1962—1964. — A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 2, p. 391—421.

PAPP J. (1968): A Bakony természeti képe, II. Beszámoló a Bakony természettudományi kutatásáról (1965—1967). Bericht über die naturwissenschaftliche Forschung im Bakony, 1965—1967. — A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. Mitteilungen der Museen des Komitates Veszprém, 7, p. 23—30.

„A Bakony természeti képe” sokszorosított kiadványai (az 1—7. kiadványt 1. Papp 1964-es és 1968-as beszámolójának irodalmi jegyzékében):

8. Kutatási témák „A Bakony természeti képe” keretében 1968 folyamán.

9. Kutatási témák „A Bakony természeti képe” keretében 1969 folyamán.

10. Kutatási témák „A Bakony természeti képe” keretében 1970 folyamán.

11. Kutatási témák „A Bakony természeti képe” keretében 1971 folyamán.

DAS NATURBILD DES BAKONY-GEIRGES IIBERICHT ÜBER DIE NATURWISSENSCHAFTLICHE FORSCHUNG DES BAKONY-GEIRGES, 1968—1971

Für den Abschnitt vom Jahre 1968—1971 des Forschungsprogrammes „Das Naturbild des Bakony-Gebirges” ist es kennzeichnend, dass die Arbeit zum grössten Teil im schon bestehenden Rahmen ohne bedeutendere Aenderungen weiter lief. Die Bakony-Forschung wurde im Inland sowie auch im Ausland durch den internationalen Publikationsaustausch der letzten Jahre immer bekannter. Bedeutende Ergebnisse wurden in der Vergrößerung der Sammlungen wie auch im Erscheinenlassen naturwissenschaftlicher Publikationen erzielt. Der Fortschritt durch die Gründung des Naturwissenschaftlichen Museums zu Zirc bleibt in seiner Bedeutung auch nicht hinter vorherigem zurück.

Das Ziel ist auch weiterhin die Fortsetzung und Erweiterung nach Möglichkeiten dieses Programmes. Die wirksame Unterstützung der Direktion des Museums

des Komitates Veszprém sowie die des Rates des Komitates Veszprém und die sich im Program begeistert betätigende Forschungsgarde ist eine Sicherung dafür. Mit Freude ist auch festzustellen, dass die Arbeit von der Oberdirektion des Naturwissenschaftlichen Museums und von der Museumsoberteilung vom Ministerium für Bildungswesen auch immer mehr anerkannt wird. Zuletzt wird der Dank im Namen der Direktion des Museums des Komitates Veszprém sowie im Namen des Bakonyer Naturwissenschaftlichen Museums zu Zirc allen denen, die sich im Program betätigen, für ihre begeisterte und Müdigkeit nicht scheuende Arbeit, die sie in den letzten Jahren auf dem Gebiet der Bakony-Forschung erzielten, ausgesprochen. Es wird gebeten, dass diese Tätigkeit auch in Zukunft unterstützt wird.

Sándor Tóth

THE „NATURE LANDSCAPE OF THE BAKONY MTS.” III. REPORT ON THE RESEARCH
PROGRAMME OF NATURAL SCIENCES BETWEEN 1968 AND 1971

The research programme between 1968 and 1971 may be characterized as active proceeding within its already accepted bounds. The Bakony research is getting recognized in an ever-widening circle in our country and in the past few years in other countries, too, especially through the exchange of special literature. Noteworthy results have been achieved both in the fields of increasing the collections and publication of studies in natural sciences. Another important event took place recently and that was the establishment of the Bakony Natural History Museum at Zirc.

Our primary aim is to continue this research programme, in certain fields we would even like to enlarge it. This is guaranteed first and foremost by the Museum Directorate and Municipal Council of the Veszprém

County and, of course, by an enthusiastic group of research specialists. It is indeed good to learn that the Hungarian Natural History Museum, Budapest also shows increasing interest in our programme as does the Principal Department of the Museums in the Ministry of Culture.

Finally, I would like to express our most sincere thanks on behalf of both the Museum Directorate of the Veszprém County and the Bakony Natural History Museum, Zirc to all the participants for their indefatigable work exerted during the past years. Here, I would like to take the opportunity to ask them all to continue work with the same zeal they have shown this far.

Sándor Tóth

